

Մանգուսի Եփեմար
սէնէտէ 300 Նիւսիսէ վէ-
րիւիւ, սէնէվի գըլմէ-
թի իսթանպուլ իշին 280
զըւ վէ արժը արժը 128
զըւ վէ թաշարաւ իշին
բարձր բարձր իշին
օլարաւ, սէնէվի գըլմէ-
թի սաղ ագէ 280 վէ
արժը արժը 128
զըւ տուր:
վէ պէհէր Նիւսիսի
40 բարձր սթըլը:

Մանգուսի Եփեմար

Մ Ի Ի Ն Ա Տ Ի Ի

ՈՒ ՄՈՒՐԸ ԲՕԼԻԹԻԳԸՅԵ ՎԷ ՄԷՎԱՏՏԸ ՍԱԹԻՐԷ

Իշին Եփեմար սթըլը
ըր իշին պիւրիսի տէֆա 3
իք Նիսի տէֆա 2, վէ ի-
շին իշին վէ սայլը տէֆա-
լար իշին 1էր իշին սթ-
րաւնն գօնու իշին ի-
լանն սթըլը 8գըլմէ:
Մէթըլ վէ սայլը
Գալթաւ Բէնէվի իշին
բարձր 128 իշին
Իսթ Իսթըլմէ Եփեմար-
պէս Թ. Գալթաւ իսթ-
նէ կէստէրիսէ Եփեմար:

ԵՖԻՆԻՍ ԵՖԻՆԻՍ 1777 ԶԻԼԻՃԻՃԻ 17 1873 ՓԵՏՐՎԱՐ 12 ԲԱԶԱՐ ԻՐԹԷՍԻ ԱԼԱՅՐԱՆԿԱ ՓԵՏՐՎԱՐ 24 ՆԻՄԵՐՈ 2112

EAU DENTIFRICE DU DOCTEUR PIERRE

DE LA FACULTÉ DE MEDECINE DE PARIS

1840 տա գիւշատ օրուսուէ էվ
Եփեմար Գըլմէ 8
Բարիս

Բարիսին հէքիմիք ագաւտէմաւը իզաւրնտան Տօթթօր Բիէրիս տիշէրի պէնազլաթըը սուեու

Պուլուսուր Իսթանպուլա վէ-
լիշ վէ գուսմանանն մաղա-
զաւնտա

ԻԼԱՆԱԹ

Les annonces et abonnements pour la France sont reçus exclusivement chez MM. Orain et Micoud à Paris, Rue Drouot, N° 9

PATE ET SIROP DE BERTHÉ A LA CODÉINE

Իշպու մուսիսէ, նէզլէնէ, վէ սթմա
կէթիլիսի պիւր նէվի պուլալըգ նէզլէնէ վէ
քեաֆֆէյի կէօյիս իւֆնէթինէ գարչը
պիւթին տիւնանն քեաֆֆէյի հէքիմիք
թաւաթնտան թաւաթնէ օլուսուէ տուր:
Դօթթօր—Գօթթին տը Պէրթէյի իշպու շու-
րուպու: Թաւանանն պիւրիսիսի արիւթիլիսիսի
միւրէքէպ պիւր գօմիսիսիսիս պէնանն էֆ-
քեաթ իլլէմէսի իլլէթինէ, Թաւանանն քե-
մի իլլէթիս մէնմաւաւնտա գայտ օլուսուէ
տուր պու շէրէֆ, Եփեմար մուսիսիսիսի
քէք աղը հագընտա իճրա օլուսուէ տուր
ԻԼԱՆԱԹ—Իշ միւթէպէր իլաւար վէ սայլը
մախուլաթ հագընտա իճրա օլուսուէ իլլէ-
պալլըն Բարիսին մուսաւէթիսի հէնկեմիսի-
տա մէզըլի իճրանէ վաղ օլուսուէ օլուսու-
ղուստան, պու կիպի իլլէթիս րասթ կէլմէ-
մէք իլլէն, իշէլէր իլլէթիսիսի Պէրթէյի իւ-
ղաւ պուլուսուսիսիս տիգաթ օլուսուէ
տուր: Թաւանանն վէ մէմալիթի էնէպիլիսի-
նիս քեաֆֆէյի էնգալիսիսիսիս պուլու-
նուր:

ՏՕԹԹՕՐ ԲԷԼԷԶ

Իսաննն Եփեմարիսի սիւրիլիսիսի աղ-
ըլը, վէ միտէ գաւաթէթիլիսիսիսի չօղու տիշ-
լէրին ֆէնա հալտէ պուլուսուսիսիսի, վէ
Եփեմար հիշ տիշ օլուսուսիսիսիսիսիսիսի
Տիշ օլուսուսիսիսի, սթէլէթ միւթիսի տէ-
յիլ տիւր: Իսաննն, տիշլէրիսիսի մաւտա
չաթուգ պօղուլուր պիւր աղաւը օլուսուէ
կիպի, էկէր տիշլէրէ իլլէթիս օլան տիգ-
գաթ իճրա օլուսուէ իսէ, օնլարտան տա զի-
նատէ տաւանն պիւր աղաւը օլուսուէ:
Պու կիւնքի կիւն տիշլիք սանաթը քէ-
մալէթ տէրէնէթինէ վաւը օլուսոււղուստան,
արթըգ հիշ պիւր քիմէն նէ տիշ աղըըն չէք-
սէյի, վէ նէ տիշլիք գալմալը տըր:
Տիշ էթլէրիսիսի վէ տիշլէրին քեաֆֆէյի
գաւաթէթիլիսի լաւըզլա պաղըլըրընտա,
Եփեմար, վէ անտէն սօնրա ասլա Եփեմարին
մէլաւնէ չըգմաղ:
Տիշ թաւաթի Մ. Բէլէզին, կէրէք տիշ
գաւաթէթիլիսիսիսի տէֆի վէ իշիլէնէսի, վէ
կէրէք տիշ օլուսուսիսիսիսիսիսիսի տիշ վաղ
Իսթիլիսի իշին իճրա իթիլիսի մալթաթիլա-
րըն հիշ պիւր թէլէթիսի օլուսուէ կիպի:
Եփեմար աղըըն տալիս քէլտա իթմէզլէր:
Իրան չաթը հագընտա իշին տիշ թաւաթ-
պի վէ Բարիս սթըթօլարընտան օլան մէր-
գուս Մ. Բէլէզին իգալթիլիսիսիսիսիսիսի
մալթաթիլիսի օլուսուէ հիշ կիւն աղըգ տըրլար,
Պէլլըլուստա Կալմանի սթաղը Ն. 2, ա-

NORTH BRITISH AND MERCANTILE

A. D.

1809

ԵԱՆԿԸ ԻՉԻՆ ՍԻԿՈՒՐԹԱ

ՆՕՐԹ-Ն ՊՐԻԹԻՇ ԷՆՏ ՄԷՆԻՔԸՆԹԱՅԼ

Աւըլ սէրմայէ (Լըյ. Ինկ) 2,000,000
Թարիլիս տէլիս սէրմայէ իշթիլիսիսիսի Լ. Մ. 528,803
Բեարտան արթըլըմըլ օլան 250,000
Եանըլն չիւպէսիսիսի Ելլըք իրատը 708,000

Իշ պու գուսմանն 1809 տա, Եանի պուստան 62 սէնէ էվլէթ թէլէթիլ
օլուսոււղ օլուսու, վէ քէնտի սէրմայէսիսիսիսի մաւտէ քեարտան արթըլը-
ղը պիւլիլ-ք մէպլաղ իլլէ տիւնանն էն պիւլիլ-ք չիւքէթլէրին սըրաւնա
կէլմիշ տիւր:
Կէրէք էհալիլիսի քէնտի մաղազաւնտա, վէ կէրէք իսթանպուլ վէ Գա-
լթա կիւլիլ-քլէրիսիսիսի պուլուսուսի մալլէրի վէ կէրէք էվ, մաղազա վէ
էպիլիսի սայլիլ վէ էլեա, քէօլլէրտէ վէ Եալթա չէհիլ իշինտէ սիկուլթա
Իթմէք իշին իլանիսիսի:
Սիկուլթա թուլմաղ իսթէյէլլէր, Գալթաւ տա Գէորգ պէյ խանընտա
Ն. 9, մէզքիլ գուսմանն Թարաթընտան գուստէթի քեալիլիսի պուլու-
նան աճէնթի Մ. ՈՒԼԵԱՄ Բ. ՍՈՒԱՆ միւրաճաւթ իլլէմէլլէրի:

Եթիլըգ սաւաթ 3 տէն 7 1/2 ա գաւաթ:
Իսթանպուլա Սիւրէթի իսկէլիսի Ն. 29,
ալթալըգ սաւաթ 7 1/2 տան 12 է գաւաթ:

ԻԼԱՆ

Պէյլըգ Տապալաղիսիսի իշին 3,500
գանթար ալարի բալամուտըն իշ պու
չուպաթը ըուլիլիսի 13իննէ քէննէմ-
պիս կիւնիլ գաւաթը գաթիսի իճրա օ-
լուսոււղընտան իթաւընա թալիլ օ-
լանլէրըն Եէվմի մէզքիլիսի Տարի Շու-
րալը ասթէրիլ կէլմէլլէրի:
7 չուպաթ 1873
Պապը սէրաւքէրի,

Ասաքիլի Շահանէ Էրզաղ անպաղը-
նա մահ պէ մահ 80,000 գիլէտէն 100,
000 գիլէտէ գաւաթը թէպիլիսի օլուսոււղ-
իլլէրէ, իլլէթիլի օլան ճէնօլա բիլիլ-
հիլիսի միւրազաւաւթ իշ պու չուպաթը
ըուլիլիսի 13 իլննիլ սալը կիւնիլ իճրա
օլուսոււղա տըր, թալիլ օլանլարըն
Եէվմի մէզքիլիսի տալի չուրաւա կէլ-

մէլլէրի:
5 չուպաթ 1873
Պապը սէրաւքէրի

ՆՕՐ ՀՐԱՏԱՐԱՆՈՒԹԻՒՆՔ
ԱՌՁԵՌՆ ԳՐԱԳԻՏՈՒԹԻՒՆ
ԱՇԽԱՏԱՐԻՆԵՑ Ե. ՄՈՒՐԱՏԵԱՆ
1873

Ի վաղուց հետէ մեր վարժարանները
կը կորօտէին այնպիսի դասագրքի մը
որ պատանեկութեան ճաշակին ուղե-
ցոյց ըլլար գրեւոր դժուար արհեստին
մէջ:
Արդ՝ մեր մասնաւոր խնդրանքը
Պ. Եղիշաղար Մուրատեան, աշխատա-
սիրեաց Գրագիտութեան ընտիր դա-
սագիրք մը, գորահաս տպագրութեամբ
Ի լոյս հանելով կը նուիրեմք մեր պատա-
նեկութեան և կը յուսամք թէ՛ իրենց
օգտակար ծառայութիւն մը մատու-
ցած կըլլամք: Մեծ. Հեղինակն՝ ինչ-
պէս իր յառաջաւորին մէջ ծանուցեր

Է՛ գլխաւորաբար հետեւած է ԼԸ ՖԻԱ-
նի և ԿԵՐԱՐԻ՝ որոնց գրագիտութեան
դասագրքերը ընդհանուր Գաղղիա և
օտար երկիրներ ծաւալելով՝ իբրև մէկ
հատիկ որինակ կը ծառայեն ուսման
այս ճիւղին: Այս դասագիրքը վեց մա-
տերու բաժնուած է՝ առաջին՝ Տրամա-
բանութիւն, երկրորդ՝ Ոճ, երրորդ՝
Շարադրութիւն կամ Խմբագրութիւն,
չորրորդ՝ Բանաստեղծութիւն, հինգե-
րորդ՝ Հռետորութիւն և յարտարա-
խօսութիւն, վեցերորդ՝ Օրինակք:

Հարկ չէ ընել որ, այսպիսի գործ մը
որ առաջին անգամ կերևի, մեծ քա-
ջալերութեան կը կարօտի, թէ հեղի-
նակին հոգնալան աշխատութեանը և
թէ մեր ձեռնարկութիւնը արդիւնա-
ւորելու համար:
Կը ծախուի Թ. Գալթաւի գրատուն
և ամեն հայ գրաւաճառաց զով, գին
կէս արծաթ մէծիտ:

Թ. Գալթաւի

ԱԼԵՔՍԱՆԸՐ ՏԻԻՍԱԹԻ
ԲԹՇԿԻ ՄԸ ՅԵՇԱՍԱԿԵՐԸ
ԺՅԵՆ ՊԱՍԱՄՕ

Աշխարհածանօթ հեղինակին նշանա-
ւոր գործերէն մին եղող այս հետա-
քըրքը շարժ վիպասանութեան հայե-
րէն թարգմանութիւնը որ ութ հատո-
րի բաժնուած է, այս անգամ երրորդ
հատորն ալ Պօլիս հասած ըլլալով,
կը խնդրուի արգոյ բաժանորդներէն
որ իրենց անդորրագիրը ներկայացնե-
լով Թ. Գալթաւի եղբարց որ ի Չաք-
մագճըլար փողոց թիւ 16 ընդունին
հոնկէ նոյն հատորը:

Բաժանորդագրութեան գինն է 8
հատորին համար կանխիկ 70 դշ:
Մէն մի հատորը կէս արծաթ մէծիտ:

Իզմիւռնիոյ Տէտէեանց տպարանէն
'ի լոյս ընծայեալ այլ և այլ հեղինա-
կութիւններն և գրքերն Գալթաւի
եղբարց գրատունէն կրնան ստացուիլ,
ինչպէս որ ալ նոր հեղինակութեանց
բաժանորդագրութեան կեդրոնն հոն
է:

Տ Ի Ի Ր Պ Ի Ն Ա Շ Գ

Վ. Ե

ՄԱՀՊՈՒՊԷՆ ՄԻԼԷԼ

Օթոմիշ Պիւրիսի ԲԱԳՍԻՄ ՕԼՈՒՆՄՈՒՇ ՏՈՒՐ
Իշ պու Տիւրպիլի աղը վէ մալպու-
պէի միլլէ նամ հիքեայէ տէօրթ ճիլտէ
Թապիկ օլուսոււղ, հէր էրմէնի քի-
թապըլար Եանընտա, քէօրիլ պա-
լընտա Պարագատա վէ զաղթաւ սաթը-
ճըլար մարիթէթի իլլէ պէհէր ճիլտի
պիլլէր չէյրէք մէծիլլէ սաթըլըլ:

ԱԶԳԱՅԻՆ

Հ Բ Ա Դ Է Բ

ԱՌ

ԱԶԳ. ԵՐԵՎԱՆԻ

Ազգային ընդ. Ժողովը ԵՖ. Նիստը պիտի գումարի, յառաջիկայ ուրբաթ օր, 16 փետր. 'ի Ս. Լուսաւորելի եկեղեցին Ղալաթիոյ:

Ատեանը պիտի բացուի Ժամը 6 ին և գոցուի 10 ին:

Կը հրաւիրեմ զազգային երեսփոխանս գալ ազգասիրաբար կատարել իրենց նուիրական պարտաւորութիւնը:

Մնամ աղօթարար

Պատրիարք Կ. Պօլոյ

Մկրտիչ արքեպիսկոպոս

8 փետր. 1873 ԽՐԻՄԵԱՆ

'ի Պատրիարքարանի Հայոց

Կ. Պօլոս

ԿԱՐԳ ԽՆԴՐՈՅ

1. Վաւերացումն նախորդ ատեն նագրութեանց:

2. Ընտրութիւն Սահմ. վերաբնութեան յանձնաժողովոյ:

3. Ատենական կանոնադրութիւն:

4. Կաթոլիկոսական և Պատրիարքական յարաբերութիւնը:

5. Տեղեկագիր Աղթամարոյ խնդրոյն Ատենագիր ընդհ. Ժողովոյ Տիրոսն Նուստիքեան

Կէչէն հափթա, բաթրիքլանէ թաւափնտան, Արժ. վէթիլ տէր հայրըն Սամաթիաեան կիտէրէք, թաղ. խորհուրդու իպդա իյլէմէկէ չալըշաղընը, փագաթ, էհալի թարափնտան, աղաւթընտան իքի նէֆէրինին իսթէնիլ մէտիկինի, վէ միւմարիէյ հէֆէնտին, վուգուի հալի բաթրիքլանէյէ պիտիրմէք իւզրէ կէրի տէօնտիւկիւնիւ վէ պատէհու, մէգըիւր թաղ. խորհուրդ աղաւթըն պէյնյէրինտէ պարըտալարըն պիտիրմիշ իտիք:

Աւտըղմըզ մալիւմաթա կէօրէ, բաթրիքլանէ թարափնտան, ճիւմա իրթէսի կիւնիւ, Սամաթիանըն Արժ. քարովիչ հայրըն պիր մէքթուպ եազըլարագ, տիւն սապահ իչին, թաղ. խորհուրդ օտաքըն ալմաքընա, վէ թաղ. խորհուրդ աղալարըն տալէթ իլէ իպգա իթտիրմէսինէ տալիր թալիմաթ վիլիտիքտէն պաշգա, քաղ. Ժողով աղալարընտան քիլիստոտուր էֆէնտի տալիլ, տօսթնա պիր եարաթմ իթմէք իւզրէ, եանի բէսմի սուրէթտէ օլմախարագ, օրատա հաղըր պուլունմուշ, վէ վագատա, աղաւթընտան պիր գաշ նէֆէրին կէլմիշէր իսթէ տէ, էհալի պու տէֆա տալիլ պիր լիքէրէք, վէքիլ տէր հայրա վիլտիքթէրի ալին ճէվապը վիլմիշէր, եանի իքի քիչինին մութլագ սուրէթտէ իսթիֆասըն իսթէմիշէր, վէ քիլիստոտուր էֆէնտի տալիլ թէհի տէսթ կէրի տէօնմէյէ մէգուր օլմուշ տուր:

—Մասիսին 1347 ինճի նիւստէսինտէ, Մայր եկեղեցի մէքթէպի չալիլտանը ալէյհինտէ պիր մէքթուպ տէրճ իտիլմիշ իտի, մէքթէպի մէգուր շալիլտանընտան պիր իմալարըլա, մէգըիւր մէքթուպ գարշը պիր մէքթուպ թարափնտան կէլմիշ իսթէ տէ, պիլիմ ուսուլմիլմէ, մէգըիւր ճէվապըն տալիլ Մասիսէ կէօնտէրիլմէսի միւնսուպ օլտուղունտան, մէքթուլ չալիլտէ Կէֆէնտինին, մէգըիւր զաղէթաեա միւրաճաթ իյլմէսինին իսթար իտէրիլ:

—Մասիսին 1347 ինճի նիւստէսինտէ, Մայր եկեղեցի մէքթէպի չալիլտանը ալէյհինտէ պիր մէքթուպ տէրճ իտիլմիշ իտի, մէքթէպի մէգուր շալիլտանընտան պիր իմալարըլա, մէգըիւր մէքթուպ գարշը պիր մէքթուպ թարափնտան կէլմիշ իսթէ տէ, պիլիմ ուսուլմիլմէ, մէգըիւր ճէվապըն տալիլ Մասիսէ կէօնտէրիլմէսի միւնսուպ օլտուղունտան, մէքթուլ չալիլտէ Կէֆէնտինին, մէգըիւր զաղէթաեա միւրաճաթ իյլմէսինին իսթար իտէրիլ:

Մ Ե Ծ Հ Ա Ն Դ Է Բ

'ի ՅԵՇԱՍԱԿ ՎԱՐԴԱՆԱՆՑ

Ի Լսարանի Ա Բ Գի Բարեկամ ընկերութեան 14 փետր. 1873 չորեքշաբթի գիշեր Ժամ ճիշդ 3

Գողգոթա և Աւարայր, Կրօնք և Հայրենիք. երկու սեղան, երկու գոհ, որք զիրար կամբողջացնեն, զիրար կը բացատրեն և իրարու կը զոհուին:

Մարգարիտեան այս ահաւոր արարողութիւնը դարբնէ վերջը նուիրագործելու և զայն իր մաքուր սրբութեամբն անտիեղձ ապագային աւանդելու համար կը հրաւիրեմք Հայ Ժողովուրդը խռնել 'ի մեծ հանդէս Ա Բ Գի Բարեկամ ընկերութեան ուր պիտի աւանախօսեն Մեծ. Խ. Միսաքեան, Ա. Մուրատեան, Ռ. Պէրպէրեան, Ս. Գաղանձեան և Կ. փանոսեան էֆէնտինները:

Նուագածուաց ընտիր խմբի մը հետ Սամաթիոյ երիտասարդութիւնն ալ ազգային երգեր պիտի երգէ. հուսկ ապա իր բարեբարին երախտագիտական զգոյշին նուիրելով:

Հանդիսատեղին անցեալ տարուան Պ. Սեպուհի ընդարձակ սրճարանն է, Տօղրու եօլ թիւ 316:

Մուտք երկու սեռի համար մէկ քառորդ մէհրա:

12 փետ. 1873 Սամաթիա

'ի Դիմաց

Ա Բ Գի Բ արեկամ ընկերութեան

Ատենագետ

Մ. Անֆէրեան

ՏԱԽԻԻՑԷ

Շուրայի տէվէթ աղալըը, տէվէթլու Մուսամմէր բաշա հաղըթլէրիննէ թէվիճիս պուլունմուշ տուր:

—Պագը էվամիրի սէնիսէյի ճէնապը բատիշահիլի, չիֆաէն թէպլիլ իյլէմէք իւզրէ, սէրգուրէնայի հաղըթլէր չէհրիեարի Զիվէր պէյ էֆէնտի հաղըթլէրի, կէչէն ճուճա իրթէսի կիւնիւ, Պագը ալիեէ կէլէրէք, Զաթը սաթուղամի իլէ պիր սաթթ գատար միւլագաթ իյլմիշէր տիր:

—Ավսթրիա իմպերատօրու Ֆրանսոս Ժօզէֆ հաղըթլէրինին պէօյիք վալիտէսի բըրէնսէս Գարօնինին վէֆաթը իւզրէրինէ, թարափը էյրէֆը հաղըթլի վատիշահիտէն, իմպերատօրու միւլալիլէյ հաղըթլէրինին, պաթէլէկրաֆ պիր գըլթա թաղիլէթնամէ կէօնտէրիլմիշ տիր:

—Պագը մէվատտը միւհիմմէ վէ միւլաթաճէլէնին միւլաքէրէսի իչին, մէճլիսի խաթը վիւքէլա, բաղար կի ճէսի, մալիեէ նաղըրը Ռիչարի բաշա հաղըթլէրինին գօնագլարընտա ագտու իճթիմա իյլմիշ տիր:

—Խաթա օրտուրը հիւմաեուրը Ռիւսթիլ, ֆէրիգանը քերամտէն սաթաթէթլու Ալի Սալիպ բաշա հաղըթլէրիննէ թէվիճիս պուլունմուշ տուր:

—Մըսըրըն պէյլիք վարօրարընտան Շիթթի նամ վագօր, կէչէն ճուճա կիւնիւ ալալամ իւսթիւ, Տէրսատէթլիւ մանընտ միւլաթաթէթ իյլմիշ տիր:

Իլիտիլիլ նէգարէն, մէգըիւր վագօր, պիր միւտտէթտէն պէրու Տէրսատէթտէ պուլունտան Նուպար բաշա հաղըթլէրինին ալալ, Մըսըրա կէօթիլիւրէճէք իմիշ:

—Խաթիճիեէ նաղըրը բաշա հաղըթլէրին, պիր գաշ կիւն նամիլագ պուլունմուշալ իսթէ տէ, քէսպի ֆիլիթ իտիպ, մագաթը արիլէրինի թէչլիլ իթմիշէր տիր:

—Պահրիեէ նաղըրը բաշա հաղըթլէրին, բէնճէմպիհ կիւնիւ, թէրսանէյի ամիրէ տայիրէրինի մուլաթէնէ իթմիշէր, վէ ումուրը մէմուրէլէրինին ահալընը միւլաթէյիլ պիրէր գըլթա լայիհա թագաթիմ իթմիշէրին, զապիթանս էմր իյլմիշէր տիր:

—Անատօլու շըմէնտըֆէրլէրի տիրէթթօրու Մ. Բըրէսէլ, վիէննաեա աղիմէթլէ, պագը իմալաթը իպթիտայիլէյ պատէլ թէրլիպ, Տէրսատէթտէ ալալթ իսթէճէք, վէ անտէն սօնրա, իչէ կէլմիլ թամ իլէ միւլապաշէրէթ օլունաճաղ իմիշ:

—Տէնիլ ալիլմէնտան լաղըմար վաթթաթըլա, Գարատէնիլ վէ Ագտէնիլ պողաղարէնին իսթիլքեամաթը էսպապը լաղըմէսինին, մէվգըլ թէտգըգ ու միւլաթէնա ալմագ իւզրէ, թօլիսանէ միւլիլ բաշա հաղըթլէրինին Ռիւսթիլ թագթլէրինին պիր գօմիսիօն թէչլիլ օլունմուշ տուր:

—Շէհիր բօստաթըն նիլգամըզ պիր հալտէ պուլունտուղունտա տայիր, զաղէթալարտա չօք քէրիլ իլթիքեալարը հալիլ մէքթուպար կէօրիլմիշ, վէ պէնտէր եաղըլմիշ, վէ իսլահ հալի իլին, բօսթալանէն նէգարէթի պէհիսէսինին նաղարը տիգգաթընտա վէթ իտիլմիշ իսթ տէ, պու կիւնէ գատար, հէր նաթըլ իսթ պիր իճրա էսէրի կէօրիլմէմիշ տիր, նաթըլ քի պու քէրիլ թարափըզա պիլտիլիլիլինէ կէօրէ, Բանկալթիլէ վէ Մուսալլատա պուլունտան իքի զաթլարըն զաղէթալարը հէր կիւն, բօսթալանէյէ թէսլիմ իտիլմէքտէ իքէն, մէրգուլմանը զաղէթալարը իսթ, իւչիւ տէօրտիւ պիր եէրտէ օլտուղու հալտէ, վէ հալիլլէ իքի իւչ կիւն սօնրա, քէնտիլ խանէսիննէ կէօթ իւլիլմէքտէ օլունալ, վէ պաղէն պագգալ տիւրքեանընա, պաղէն գօմիւլարընա, վէ պաղէն տալիլ գահվէյէ պըրագըլմագտա իմիշ: Պու խուսուս, նէգարէթի միւլալիլէյ հանըն շանընտան օլմաթըտան պաշա, կէրէք բօսթալանէյի ամիրինին վէ կէրէք ալէլիլուսուս զաղէթաճըլարըն զարարըն մուճիլ օլունաղընտան, նէգարէթի միւլալիլէյ հանըն նաղարը տիգգաթըն, պու տէֆա տալիլ տալիլ վէ իլէն իտէրիլ. զլիր բօսթալարըն նիլգամընտա պիր շէհիր բօսթալարըն իճրա պիր իտիլմէսի, պիր միւլիլ ճիլէթ պէ ճիլէթ թէգատտիլմիլ մուճիլ օլունաղը միսիլլու, նիլգամըզըլըն տալիլ էնվալիլ խաթաթը միւլաթաթիլ օլունաղընտալիլ հէ եօք տուր, վէ եալընիլ պիր բալիլթալմիլընտա պիլլէ, միգտարիլ քիֆայտէ նիլգամընտա պիր շէհիր բօսթալարըն իճրա պիր կէօրիլմէմիշ, աղալունու, զիւրաթէսիլլէ շաեանը էսէֆ տիր:

—Ըլգօտրա վալիլի սապագ Շէվլէթ բաշա հաղըթլէրին, կէչէն ճուճա իրթէսի կիւնիւ թէրիլթէ վագօրու իլէ, Տէրսատէթլէ միւլաթաթէթ իյլմիշ տիր:

—Զապթիլ միւլալիլ տէվէթլու վաշա հաղըթլէրին, Տէրսատէթլէ պիլաթը սէլէսէ զապթիլէ մէվգըլարըն պիլթթէլիլի, ահալը հաղըթլէրին թագգըգ ու մուլաթէնէ պուլունմագտա տըրլար:

—Լա թիւրքի զաղէթաթընտա օլունտան պիր մէքթուպուլն մաթիլինէ նէգարէն, կէչէնլէրտէ, իրան հուսուտունտա պուլունտան Շէյիլ Ապուլլահ, օրալարտա պուլունտան պիր իքի ալիլիլ պէրապէր, իրան հիւքիլմէթիլ ալէյհինէ գըրամ իյլմիշ, վէ վուգու

պուլան գալլատա, 80 քիլի վէֆիեաթ, վէ պիր խալիլտէ մէհրուս վուգու պուլունալ տուր: Շու ուլունաղընագ, պիր արա մատտէսինտէն նէչէթ իլթմիշ տիր:

—Զաթը հաղըթլէրի սատրապամի, կէչէն ճուճա իրթէսի կիւնիւ ինկիլիլ սէֆիրիլ իլէ իսանս սէֆիրինէ, գարշըլը վիլիթա պուլունտագըլարը կիւպիլ, էնվմը մէգըիւրտէ, Բուսիս սէֆիրիլ ժէնէրալ ինտաթիլէ վ ճէնապլէրի տալիլ Պագը ալիլէ կէլէրէք, սատրը միւլալիլէյ հաղըթլէրիննէ վիլիթա վիլմիշ տիր:

—Մէրճան չարըսքնտա քեաեին թըրքը Հասան ուսթանըն տիւրքեանը քէրէնկի տրաթընա, իլ պու ճուճա կիւնիլ սաթթ իքի պուլունգ րատտէլէրինտէ գուլտագ պըրագըլմիշ օլտուղու, տիւրքեան գօնչուլարը թարափընտան կէօրիլմէք, մահէլիլ մէգըիւր մէրքէլինէ խապէր վիլիլմիշ, վէ տէրհալ էնթիլիլիպ, պիր թարափա սիրաեթ իթմէքսիլին պաթթըրմիշ վէ գուլտագը գօնտան տաթմըն քիմ օլտուղու արանըլպ թագգըգ օլունտագտա, մէգըիւր տիւրքեանըն գարշըսքնտա տիւրքեանը պուլունտան իւլունտանը գուլտուր ճիլմիլինին չըրաղը թէքթիլտաղըլ Մանօլուն, մէգըիւր գուլտագը վագ իյլէտիլիլ թէպէյիլլէ իյլմիշ, վէ ճիլմիլ իլէ մէրգուլ Մանօլուն տէրտէսթ օլունուպ, քէյֆիլէթ սիւալ օլունտուգտա, մէրգուլ ճիլմիլին, ինքեար իյլմիշ իսթ տէ, Մանօլ, ուսթաթ ճիլմիլինին թահրիլիլ վագ իյլմիշ օլտուղունու պէեան իյլէտիլիլտէն, մէրգուլ ճիլմիլին իլէ չըրաղը, Պագը զապթիլիլէ կէօնտէրիլմիշ տիր:

—Մաթպուլմիլ գանունու թատիլիննէ մէմուր օլուն գօմիսիօն, ճիւճա իրթէսի կիւնիւ իւչիլմիլ տէֆա օլունու, վէ թէրճէմանը տիլմիլ հիւմաեուր Սաթալլահ պէյ հաղըթլէրի Ռիւսթիլ թագթլէրինին պուլունտագտա հալտէ խորիլիլէ նէգարէթիլնտէ թէճէմիլ իյլմիշ տիր:

—Գալաթա պանդէլլէրինտէն պիլիսին ուշաղը, 1000 լիրա չալարագ գալմիշ օլտուղունու եաղմիշ իտիք, մէրգուլ, Գալաթա գալարագաթ Եսկոք էֆէնտինին սայ ու հիմմէթիլ իլէ տէրտէսթ օլունուպ, չալարըն ագճէ իւզրէրինտէն չըքըպ, սահիլիննէ վիլիլմիշ տիր:

—Տէվլէթը ալիլէ թարափընտան ագտը մուսամմէմ օլուն 25 միլէօն լիրա իսթիլըրաղը քէպիլին իթաթընա, իւչ գըմ պանդէլլէր թալիլ օլունալ, պիրինիլ գըսմը, պարուն Հիլլ իլէ Բասրիստէ Սոսիլթէ ժէնէրալ պանգաթը, վէ Մ. Գոմօնտօ վէ իրիսթաթի էֆէնտի իլէ Մ. Զարիֆի, վէ իքիլմիլ գըսմը, իթիլալարը Ումուլի պանգաթը իլէ Պանգը Ումուլի, վէ իւչիլմիլ գըսմը, Բարիստէքի Գըրէտի Մօպիլիլ գուլմաբանաթը իլէ պարուն Հօսման օլտուղու, վէ ֆագաթ իւչիլմիլ գըսմ, կէրիլ չէթիլմէք իւզրէ իսթ տէ, էվլէլէքի իքի գըսմը, իսթիլըրաղը մէգըիւր իթաթը խուսուսունտա խաղինէն գօլալը կէօթիլմէքտէ օլունուլարը, Պար տիւ Պոսթօրտա օլունմուշ տուր:

—Տիւն կիլմէ սաթթ պիր պուլունգ րատտէլէրինտէ, իսլամըն պիրի, սէրթալ օլտուղու հալտէ, պէյիլիլ իլէ Մագըր քէօյիլմիլէ կէլմէքտէ իքէն, Սամաթիաեա Որմանագ ճատտէսինտէ, ֆէսիլ Սըրապ իսթիլտէ պիր իլմիլիլ

Ֆէնա սուրէթ տէ չըղնամբ, վէ ֆիրա-
րը էսնասընտա, էթէտէն կէլմէքտէ
օլան թըրամվայ արապասընա չարըբայ
պէկիրտէն տիւշմիւշ վէ տիգի ֆէնա
սուրէթ տէ Էարալանմըշ վէ անիտէ
տէրտէսթ օլունմուշ տուր :

— Գուտը չէրիֆ Բուսարը թարա-
ֆընտան վիրուտ իթմիշ օլան տէօրթ
նէֆէր մէպուս, կէչէն չարչէմպիհ կիւ-
նիւ, հուզուրը ալիի սատարէթ բէնա-
հիւէ չըբըպ, օրանըն մէսայիլի րու-
հանիւնէսին տայիր պիր գըթա արգու-
հալ թագաւոր իթմիշ տիր :

— Վան չէհրինտէ, ֆարըբըբ իտէն
պիր տէմ, մըթասարըբըբ նէգտի-
նէ կէլիպ, օրատա քեանիւն պիր տաղ-
տա տէֆինէ պուլունտուղունու պէնան
իթմիշ, վէ պուլունտու իւզէրինէ, միւ-
թէսարըբ, մէգըբըբ տաղտա ամէլէ վէ
գապիիւնէր կէստէրիպ, տէֆինէյի
պուլմազ իւզըն, կիւնիւր իլէ չարը-
տըմըշ օլտուղու, վէ պէօլիւնէք պիր
իւնիտէք գաղըբըպ, էթըրաֆընտա պու-
լունտան քէօլիւնէր տալի, տէֆինէտէն
հիստէ ալմազ իւզըն, սիւնհանարագ
օրաեա կիտիպ միւնազաա չըբարմըշ օլ-
տուղըբը, վէ ասաքիւրի Շահանէ գ-
մանտանը Ամէտ բաշա հաղըթըրի
թարաֆընտան պիր իսթիլպար, աս-
քէր մարիֆէթի իլէ, մէգըբըբ իւն-
տէք գաբաալըբ, ամէլէ վէ սայիւրէ-
նին տաղըտըրըբ կիպի, քէօլիւնէ-
րին տալի տէֆ իսթիլպիշ օլտուղու,
Գուրիէ Թ'Օրիւն զաղէթասընտա օ-
գունմուշ տուր :

Ի Ա Ն

Պուրըն չէհրինիւն ՎՄԱՐ րուսի շու-
պաթ օն ետտիտէ քէչիտէ օլունաճագ
պիլէթըրի վէ րուսիլի տէմիր Էօլու-
նուն պիրինի վէ իրինի թէրթիպլէ-
րի իլէ Լիւրօպանըն սայիր հէր նէվի
բիւնգօլու սէհիլէրի քէօլիւն գար-
չըսընտա վագը Ենիի ճամի գաբուսը
ն. ՎՕ Գուկաա Երկանեան մաղազա-
սընտա սաթըրը :

Քէզա մէգըբըբ քեաֆֆէի սէհիմ
վէ գուրօնըրինտէն ֆիրուսթ իտէն օ-
լուր իսէ սաթըն ալընըր :

Գուկաա Երկանեան

ՏՕԴԹՕՐ ԶԱՅԵԱՆ ԼԵՖԵՆՏԻ

Բարիս թապիպլէրինտէն օլան էֆէն-
տիլի միւնաիլէյհ, պու տէֆու իսթիլ-
պօլտա Մուսալլա ճատտէսինտէ վա-
գը 10 նիւմէրօլու խանէտէ իգամէթ
իթմէքտէ օլուպ, հէր ճիւմաա կիւն-
լէրի սաաթ Ետան Տէ գաաար ֆուգա-
րաեա իսայրաթ պագաճագ օլտուգա-
պաչգա, բաղար կիւնիւնտէն մաատա,
սայիր կիւնիւր տալի, մէգըբըբ սա-
աթլարտա, օրատա, Վիլիթա իլէ
քէֆիլիլէրի գապուլ իտէնէք, վէ
պաչլընա ճէրրահըղա վէ լավութալը-
ղա տայիր օլան աւէլիւնաթը իճրա իյ-
լէյէնէք, չաչի կէօլլէրի տիւզէլթէ-
նէք, վէ սըղը վէ րիւմաթիլմ թապիր
օլունտան խապթալըղարտ տալի պա-
գաճագ տըր :

Տօգթօրու միւնաիլէյհ, կէրչի չիմ-
տիլէ գաատար, պաղը քէրրէ պաղը սէ-
պէպլէրէ մէպիլ, արանըլտըղը վագըթ,
խանէսինտէ պուլունտամըշ իսէ տէ,
պուլունտան պէօլլէ, հէր վագըթ, պու-
լունտապիլէնէք տիր :

Ի Ա Ն

Չարըբ միւնէվէրաթ րիւսուսու, վէ
Գուրմաբու
Ենիի-գուլէ վէ Մամաթեա,
Պէչիքմաշ,
Ենիի գաբու
Քիպալի

Չաթլատը-գաբու
Ախըր գաբու,
Օտուն գաբուսու,
Պաղլէ գաբուսու,
Անագմա գաբուսու,
Տալուլ բաշա, վէ
Իսկիլտար իսկէլէրի չէքի րիւ-
սուսուրը, վէ,
Ենիի գաբու խարիճինտէ թուղա
սէրկիւրի,

Գիւնիւք չէքմէնտէն Տէրաւտէթէ
կէլէն էշեանըն հայրանաթ րիւսուսու,
Մու Էօլու իգաղապընտան քէզալիք
Տէրաւտէթէ կէլէն էշեանըն հայրա-
նաթ րիւսուսու,
Տէրաւտէթ Ալթընը տայիրէ պա-
գըր տամղասը րիւսուսու,

Չէպլիլէ րիւսուսու,
Իսկիլտար իսկէլէսինէ վիրուտ ի-
տէն մէյլէ քիւլէլէրի րիւսուսու,
Պիւնիւնէ ճէվամի հալիլէրիլէ,
ալթընը տայիրէ խարիճինտէ գալա-
րագ պաղար մահէլլէրի :

Շէհրի Էմանէթի բա գուճուղու-
ղուլա, լիմօնաթ, վէ չէրպէթ, վէ
սուճուղուգ, վէ գահվէնիլք րիւսու-
սու,

Պալէտտէ մուհարըր Էրկիրմի պիր
գալէմ րիւսուսուսըն, տէրտէսթի միւ-
գալէտէ իտուկի, էվլէնէ Էլան օլուն-
մուշ իտի. պուլարըն մէվիմի իհալէ-
լէրի հուլուլ իթմէքտէ օլտուղունտան,
թալիպ օլանարըն, միւթահիւտէրի-
լէ պէրապէր, նիհայէթ իւլ նիհաեէ,
չուպաթըն Էրկիրմինի սալը կիւնիւնէ
գաատար, Շէհրի Էմանէթի մուհա-
պէսինէ կէլմէլէրի իւն օլունտու :

ՍՕՆ ՆԱՎԱՏԱՆԻ
ԻՍԲԱՆԵԱ

Վիլէնա, 21 փետր.

Խաբանեաա տիկէր պիր գըրալըբ
ինթիլպալը, պաղը մէրթէպէ միւթէ-
սապիւր օլուպ, Տօն Գարուս թարաֆ-
տարլարը զալէպէ իթմէքտէ վէ բրէն
Հօհէնցօլէրին, Խաբանեա գըրալըբը-
նա ինթիլպալը տալի սէօլլէնմէքտէ
տիր :

Մատրիտ, 21 փետր.

Շուրուլթնամէ թարաֆտարանը, բը-
րէնա Հօհէնցօլէրին, Խաբանեա գը-
րալ նապ օլունմասընա թարաֆտար
տըր կիպի կէօրիւնմէքտէ տիր :

Վիլէնա, 21 փետր.

Հօհէնցօլէրն մատէսինի թէքրար
մէյտանա չըգմասընա, վէ իսթիլալըն
քէսպի շիտտէթ իթմէսինէ տայիր օ-
լան խապթէրիլ իւզէրինէ, պօրսատա
ֆօնտօլար պիր ազ տիւշտի :

Տէվլէթը ալիւն սէֆիլի իլէ Միւ-
քն խան, իմէրաթօրիլանըն հուզու-
րունա չըգտըլար :

ԹԻԻ ՃՃԱՐԻՅԻ

Վիլլըրուլ 21 փետր.

Միտլինի Նիւ Գրէան բամուղու,
տօլար 10
Տօլարա 6 7/8
Պու կիւնիլ սաթը 10:000 պալէա
Բիւցա գալի
Հալիթա սաթը, 81.000 պալէա
Միւլուտ մալ, 498:000 պալէա
Լոտարա 21 փետր.
Սֆիոնըն կիւնիլ ֆիւնաթը 23
Թիֆթիք 38
Չաթ իրէյի, իւլիւնիւն ճիւն 28
Ճէհրի, կիւնիլ ֆիւնաթ լիւրա, 7 1/2

ՍԱՐՐԱՖԻՅԻ

Լոտարա 22 փետր.

Էսհամը ումուլի 53 3/4
1869 իսթիլգրապը 66 3/4
Ինկիլիլ ֆօնտօսու 92 3/8

Բարիս 22 փետր.
Էսհամը ումուլի 54 80 00
1869 իսթիլգրապը 359 23
Իսթիլա ֆօնտօսու 63 73
Ճրանը ֆօնտօսու 3 0/0 36 63

ԳԱՆԱԹԱՐ ԲԻԱՉԱՍՐ

Էսհ. Բու 10 փետր. ախլամ գաբ. 60-08
" 12 " սապահ ալըտը 60-18
" սապթ 7 60-12
Բէրօր 4 1/2 բարալ
Իսթիլգրապ 1868 376
" 1863 366-
" 1869 359-
" 1872 94-1/4
Սօսիլթէ ժէնէրալ ագսիօնլարը 15-14
Գրէտի 18-38
Շըմէնալթի սէհիլէրի էսիլի 182 3/4
" Ենիի 86-3/4
Թրամվայ հիսթէրի 20-83
Սօսիլթէ Ավսթրո թիւրք 11-00
Ստամբուլ պանգաալ ագսիօնլարը 8-33
Վէրիլի գուրմանեալը 5 17
Սիսիլթէ օթման 6-30
Ագէլ ֆալիլի 0/0 9-
Ագէլիլի ԲԻԱՉԱՍՐ 12 ֆետր.

Ինկիլիլ լիւրա 110-10
Ճրանը ալթուսու 87-11
Բօլ 39-16
Գըրմից ալթուսու 31-18
Պէնալ մէհիլի ֆարգը 1-14
Մէթալի ֆարգը 2-15
Պէնիլ 2-20
Պաղը 115
Կէլէնէ գուրօն սընթօսու 0/0 4

(Ն ԷՎ Ի Յ Է)

Կէլէնէրտէ Բուսիտա, Բուսիւն
պիրիսի, պիր հիլլէ իլէ, Բուսիա տէվ-
լէթինի պանգա գուրմանի թագիտ
իտէրէք, պիր մըգաարըն տալի սիւր-
միւշ իսէ տէ, հիւքիւմէթ թարաֆըն-
տան խապթը ալընըպ, տէրտէսթ օլու-
նարագ իսթիլթագ օլունտուգտա,
քէնտիսինի զաթէն Գըպըբ ճէգիւրէսի
գըրալըբը խանէտանընտան օլուպ,
1828 սէնէսինտէ, Տէրաւտէթտէ 40
միւնտ րուբիլիսինի գապթ իթտիլլէրի
ճիւնէթլէ, պու հալի իրթիլլէրապ իթմէ-
նէ մէնպուր պուլունտուղունա տայիր,
պաղը չէլլէր սէօլլէմիշ տիր, Պու տէ-
ֆատա, Ջալարի Պասիլաա Ջաքաթօ
իսթիլթէ պիր Բուս, զաթէն Տէր սա-
աաթէթտէ պիր սարաֆ օղլու, վէ քէն-
տիսի տալի 7-8 լիսանա ալիւնա օլուն-
ղու կիպի, թիւաթէթ ճէ տալի մալիւ-
մաթը օլուպ, Ենիէ Տէր սաաթէթ
թիւննարընտան, Մանօլաքի Էլիլէս-
պէյթ իսթիլթէ պիր թիւննար իլէ իւլ-
ֆէթ քէսպ իտէրէք, վէ միւնաիլէյհ
Մանօլաքի իլէ, զաթէն մուրաֆալարը
օլունղու ճիւնէթլէ, կէչէն յուլիս ալը
էսնասընտա, Լօնտրաեա կիտէնէկիւնի
միւնաիլէյհ Մանօլաքիլէ, Էկէր Էլի-
նիլտէ ինկիլթէրաաա սիւրիւլիւր մալ
վար իսէ, Լօնտրաեա կէօթիլիւրպ,
վէ սաթալըքա հիսապ կէօրէնէյիլի
վատ իթմիշ, վէ միւնաիլէյհ Մանօլա-
քիլի հէր պիր վէնէ իլէ թէնմիլ իլլէ-
միշ օլունղունտան, պիր խալիլ Էշեա
վէ էմթաաալըն ալարագ Լօնտրաեա
կիլմիշ, հալ պու քի, մէրգուս Ջա-
լարի, Լօնտրաեա վարըր վարմալ,
Լօնտրա թիւննարընտան Մ. Պիւհալմ
իսթիլթէ պիրինէ կիտէրէք, վէ քէն-
տիսինտէ չէօլլէ պիր մալ վար տէնէ-
րէք, մէվնուտ մալի պիր գալէմտէ 896
լիւրաեա ընհին պըրաղըպ, քէնտիսի
տալի պիր կիւն Տէր սաաթէթէ գալ-
ըպ կէլմիշ տիր. միւնաիլէյհ Մանօ-
լաքի իսէ, մէրգուստան խալիլ վա-
գըթ պիր ճէվապ գուհուր իթմէտի-
կիտէն էնտիլէտէ գալմըշ, վէ Լօնտ-
րաեա ալըպ կէօթիլիւրտիլ մալին նիճէ
օլունղունտա սիւալ իթմիշ, վէ պիր
գալ քէրրէլէր, հիսապընտ պաղարը
տէյէրէք վագըթ կէլիլիլ, նիհաեէթ
պիր կիւն խապթիլիլ ճէ միւնաիլէյհ
Մանօլաքիլի գալարընտան 6-700 լի-
րա չալարագ, (1) թէքրար ինկիլթէր-
(1) Միւնաիլէյհ Մանօլաքիլի գալարընտան

րաեա սապիւնալ օլմաղլէ, մէրգու-
մուն ինկիլթէրաեա ալտէթինտէն
սօնրա օլիս թարաֆընտան թէվգըթ
օլունմասընա տայիր, Լօնտրաեա թէ-
լէկրաֆ վուրուլմուշ իսէ տէ, մէրգու-
մուն Լօնտրաաա սապիւնալաք նէրէ-
նէ կիլթիլիլ պիլիմէտիլինտէն, մաս-
լաաթ Էրիլ իսթիլիւնէ գալմըշ տըր,
Նիհաեէթ, իգմիլի կիտիպ, վէ պիր
ինկիլիլ գըղըլա էվլէնմէսինի թէք-
լիլ իթմիշ, վէ գըղ պուլուն էվլէլա
գապուլ իթմէմիշ իսէ տէ, սօնրա-
տան հէր նաալ իսէ, գըղը գանտը-
րաաք Բարիստէ ընտի նիքաեալարը
իճրա օլունտու, օրատան տալի Պրա-
գիլիտա սալուալարագ, բրէնս Կօր-
չագօֆ նալըլա քէլթ ու կիւզար իթ-
տիլի խապթը ալընալլէ, Նիհաեէթ
թուլուրապ բէլլինէ թալիլի զըլնտան
օլիս մէնմուրարընտան պիրի, Պէլ-
ճիլա իլէ ինկիլթէրա տէվլէթլէրի
պէյիլտէ, պու քէրրէ ագտ օլունտան
չուրուլ իգթիլլաքանա, մէրգուսու
օլիս թէսիլմ իտէրէք, Լօնտրաեա
կէօնտէրմիլլէր, վէ հիլի իսթիլթագ-
տա 6-7000 լիւրա, միւնաիլէյհ Մանօ-
լաքիլիլ ագլէսինտէն պաչգա, իւզէ-
րինտէ 12 աաթտ 100 լիւրալըք, վէ 9
աաթտ 50 լիւրալըք, վէ 3 աաթտ տա-
լի 10 ալ լիւրալըք տէվլէթը Օսմանի-
նէ թահվիլաթը, վէ պուլարտան
պաչգա, ալթը բաթլար վէ ճիւմէսի
սօլու օլունղու հալտէ պիր տէ թա-
պանա պուլունտու, վէ գաթէն ընհին
պըրագտըրը Էշեա տալի Մանօլաքի-
նիլ օլունղու թէպէյիլիլ իթմէլիլ,
չալնան ագլէ թալէպ օլունտուգտա,
Ենիէ իսթիլալ թիւննարընտան Մ.
Աթէքիլ մէրգուսա քէֆիլ օլունղուն-
տան, օլիս նէգաթթիլ թարաֆընտան
15 կիւն միւնտէթլէ սալը վէրիլիլ
թալմաա օգունմուշ տուր :

ԳԱՏԱՍՏԱՆԱԿԱՆ

ԵՉՆԱԿ ՄԵԼԻԲԵԱՆԻ ԳՈՐԾՐ

1871 թ. սեպտեմբերի 26, կիւրակի
օրը, Եկաւ Երեւան Նոր—Բայազէթի
գաւառի հեծելազօր պահապանների
խմբապետ Եղնակ Մելիքեանը, և վեր
Եկաւ իւր սեպակաւան տանը, իւր կնոջ
Աննայի մօտ : Միւս օրը, սեպտեմբերի
27, Եղնակ Մելիքեանին տեսան Երե-
ւանում Նորա եղբայր Խաչատուր Մե-
լիքեանը և մի քանի ծանօթներ, բայց
սորանից յետոյ Եղնակ Մելիքեանը ան-
յայտացաւ : Չալի կար, թէ իբրև նա
ստացել է նահանգապետից մի նշանա-
ւոր գործի աւելիով հրաման և այդ
պատճառով էլ գնացել է Երեւանից ,
բայց այդ տարածած ձայները սուտ
դուրս եկան , և այնուհետեւ անյայ-
տացած Եղնակի եղբայր Խաչատուր
Մելիքեանը հոկտեմբերի 16 յայտնեց
Երեւանու Պոլիցիային , թէ նա կաս-
կած է տանում : Նոր Նորա եղբայր Եղ-
նակը սպանուել է իւր սեպակաւան տան
մէջ , իւր կնոջ կամքով . որովհետեւ
սա վատ յարաբերութեանց մէջ էր
գտնվում իւր մարդու հետ : Խաչատուր
Մելիքեանի այս յայտարարութեան
հիման վերայ քննիչը գնաց քննելու
Եղնակի սենեակները և գտաւ այստեղ
բոլոր բաները նորոգած . յատուկները
լուացած և նոր ներկած էին սենեակ-
ներում, որոնցից մինը Եղնակի նշա-

գաթէն մէրգուս Ջալարի վարթալը
Լօնտրաաա ալընմըշ, վէ մէգըբը գաղա-
նըն իլի տնախտարը օլունղունտան, պի-
րիլի մէրգուս Ջալարիտէ պուլունմալլէ,
մուսիլիլիլ Տէրաւտէթ տէվլէթինտէն
գաղալը ալարագ տէրուսինտէն պալէտէ
զիլը օլունտան ագլէլի չալմըշ տըր :

րանները, ապա Երևանը նորոգած էին, ինչպէս և առհասարակ բոլոր սպիտակեղէնները: Սարգսեանը և Յարութիւն Յովհաննէսեանը, որոնք կայրեր էին նոր շէնքերը, յայտնեցին, որ երբոր նոցա հրաւիրեցին նոր շէնքերը կայրելու, հինները արդէն մաշած էին:

Այս բոլոր հանգամանքները թէպէտ և կասկած էին յարուցանում, որ Երևանը պիտի սպանուած լինի և այն էլ իւր տան մէջը. բայց այնուամենայնիւ նորա մարմինը նորա տանը չգտնուեցաւ: Բայց Երևանի կինը Աննան մեծ կասկած էր յարուցանում իւր այն պատասխաններով, որ նա տալիս էր քննիչին, մանաւանդ երբ որ յայտնուեցաւ, որ նա սեպտ. 28 այն բոլոր անձանց, որոնք կամենում էին տեսնել նորա մարդուն, զանազան պատասխաններ էր տալիս. օրինակ այդօրը առաւօտեան Յովհաննէս Դահլազեանին Աննան ասաց, որ նորա մարդը Երևանը գնաց կամ պարտէզը և կամ բաղնիքը, իսկ Բաբայան Մելիք—Ռազադանին, որ սորանից յետոյ իսկոյն եկաւ, թէ Երևանը դեռ անցեալ երեկոյ Նահանգապետի հրամանաւ գնաց իջմիածնու գաւառը երեւելի աւազակ Ջէյնտին բռնելու համար: Կասկածանքները աւելացան, երբ որ գտնուեցաւ Մելիքեանների 12 տարեկան աղախինը Թագուհի Սարգսեանը, որ փախել էր Աննայ Մելիքեանի մօտից հոկտեմբեր ամսին: Սա յայտնեց, որ Երևանը եկաւ տուն կիւրակի օրը հեծեալ պահապան Բաղայանի հետ, որը առաջին գիշերը գնած էր պատշգամի վերայ, բայց երկրորդ գիշերը Աննան հրամայեց սորան քնել խոհանոցում, և փեղաբալայ Ռամազան ծառան դրսից փակեց խոհանոցի դուռը: Գիշերը նա, Թագուհին, զարթնեց և լսեց թուրքերէն լեզուով խօսակցութիւն և մի և նոր ժամանակը նկատեց, որ նախասենեակում հոգաք է վառվում: Այդ ժամանակը ծծի երական սկսեց աղաղակել և այդ աղաղակին ներս մտաւ նախասենեակից բոլորովին հագնուած Աննայ Մելիքեանը և սկսեց երախային քնացնել, իսկ նորան, Թագուհուն, հրամայեց քնել: Երբ որ երկրորդ անգամը նա դարթնեց, նկատեց, որ ճրարագը վառվում է Երևանի ննջարանում և փեղաբալայ Ռամազանը տարաւ այնտեղ կարմիր խալի և սորանից յետոյ շուտով դուրս բերեցին ննջարանից այն նալիի մէջ մի դիակ: Այդ դիակը տառնում էին երկու մարդիկ, որոնցից մինը գլուխն էր բռնած, իսկ միւսը ոտքերը, իսկ փեղաբալայ Ռամազանը այդ ժամանակ կանգնած էր նորա, Թագուհու մօտ, որ սա չը դարձնի: Նա էլ, Թագուհին, իւրեան ձեռացրեց քնած, և այդ պատճառով չը կարողացաւ նրկատել այն մարդկանց երեսները, որոնք տանում էին դիակը, միայն տեսաւ որ դիակը դուրս տանելուց յետոյ, ննջարանից դուրս եկաւ Երևանի կինը Աննան: Միւս օրը, երբ որ նա մտաւ Երևանի ննջարանը, նկատեց, որ անկողնակալի վերայ անկողինը չկար, իսկ երբոր դուրս եկաւ բակը, տեսաւ որ թոնդրի պատուհանները և դռները փակած էին, այն ինչ մինչեւ այդ ժամանակ թոնդրի դռները միշտ բաց էին լինում, և այդ պատճառով նա կարծում է, որ այն օրը Երևանի մարդը մինը այն տեղէն գտնվում է: Երբ քնաց 28, տան բոլոր դռները փակած էին և ներս ոչ ոքի չէին թողնում, իսկ երեկոյեան, երբոր մըթ-

կեց, նորան, Թագուհուն, և երախանցը ուղարկեցին վերեւ և դրսից դուռը փակեցին. սորանից յետոյ լքուեցաւ ձիու խննդոց, և երեւի այդ ժամանակը տարան Երևանի մարմինը:

Բացի այս բոլոր հանգամանքներէրից Թագուհի Սարգսեանը յայտնեց չատ նշանաւոր բաներ կողմսկի Ռեզիստրատոր Սմբատ Մուշեղեանի առիթով, որ և պատճառ եղաւ սորան ևս դատաստանի տակ ձգել: Թագուհի Սարգսեանի խօսքերով Մուշեղեանը չուտ չուտ էր լինում Աննայ Մելիքեանի մօտ, և նոքա միշտ միասին էին մնում դահլիճում, որի դռներն էլ փակում էին. երբեմն նոքա այնտեղ բարձ էին տանում: Երևանի սպանելուց յետոյ միւս օրը, երբոր տան բոլոր դռները փակած էին և ոչ ոքի ներս չէին թողնում, առաւօտեան եկաւ Սմբատ Մուշեղեանը և դռները բաց արեց ինքը Աննայ Մելիքեանը. սոքա սկսեցին ծածկաբար խօսել և ապա Մուշեղեանը գնաց: Սմբատ Մուշեղեանի և Աննայ Մելիքեանի մերձ յարաբերութեանց մասին հաստատեցին և Արաւ—Կուր—Բէջը և Մելիքեանները:

Բացի սորանից Գեղամեան, Բունի—աթեան և Մուքեան վկաները, յայտնեցին, որ Երևանի սպանելու օրը, երեկոյեան, երբոր նոքա զանազան ժամանակներում անցնում էին Երևանի տան մօտով, նոքա նկատեցին չորս անձինք, որոնք այդ տան առաջ ման էին գալիս: Իսկ այդ վկաներից երկուսը Գեղամեանը և Մուքեանը յայտնեցին, որ այդ անձները նոքա ճանաչեցին միայն Սմբատ Մուշեղեանին:

Այս բոլոր հանգամանքների վերայ հիմնուելով, թէպէտ և սպանուած Երևանի Մելիքեանի դիակը չը գտնուեցաւ, բայց այնուամենայնիւ Աննայ Մելիքեանը, Սմբատ Մուշեղեանը և փեղաբալայ Ռամազանը բանտարկուեցան:

Վերջապէս նոյեմբերի 26 գտնուեցաւ Երևանի Մելիքեանի դիակը մէկ ջրհորում, քաղաքի Դելուսրուպեան մասում: Մարմինը արդէն սկսել էր փտել, այնպէս որ անդամները հեշտութեամբ բաժանվում էին խորից: Երեսից չէր կարելի ճանաչել հանգուցեալին, բայց նորա խալիանութիւնը հաստատեցին նորա եղբայր Խաչատուր Մելիքեանը և մերձ բարեկամ Մկրտիչ Յարութիւնեանը, իսկ Թագուհի Սարգսեանը յայտնեց, որ վերմակը, որի մէջ փաթած է Երևանի մարմինը, է այն իսկ վերմակը որ դրած էր Երևանի վերայ նորա սպանելու գիշերը:

Նոյեմբերի 28 Աննայ Մելիքեանը յայտնեց քննիչին, որ նա կամենում է բոլորը անկողնութեամբ ասել և յայտնեց հետեւեալը. թէ նա վատ յարաբերութեանց մէջն էր գտնվում իւր մարդու հետ, որ նորան միշտ չարաբար էր, կասկած տանելով նորա անհաւատարմութեան վերայ: Փեղաբալայ Ռամազան ակամատես էր նորա բոլոր չարաբարներին և ասում էր, որ երբոր Երևանը վերջին անգամ և ամիս առաջ եկաւ տուն, յանձնեց թունաւորել իւրեան, Աննային: Մէկ թունաւորելու համար, սպանել կամ անգամ, երբ փեղաբալայ Ռամազանը պատահել էր բազարում Սմբատ Մուշեղեանին, պատմել էր սորան այս բանը: Մուշեղեանը պատասխանել էր թէ առաւել լաւ է սպանել Երևանին և այն ժամանակ նորա կինը և որդիքը կը մնան կենդանի և աւելացրել էր, թող Եր-

ևանի կինը վճարէ ինձ հինգ հարիւր ռուբլի և այն ժամանակ ես կսպանեմ Երևանին: Իւրեան այս խօսակցութիւնը Սմբատ Մուշեղեանի հետ փեղաբալայ Ռամազանը պատմեց նորան, Աննային և սա կամենալով ազատվել իւր մարդուց, համաձայնուեցաւ վճարել 500 ռուբլի և մի ոսկէ գոհարներով զարդարած մատանի: Նորա մարդը եկաւ Երևան սեպտեմբերի 27, իսկ միւս օրը երեկոյեան եկաւ Սմբատ Մուշեղեանը մէկ ջրհորի հետ, նոքա փակեցին սենեակը և այնտեղ սպանեցին Երևանին: Մի քանի ժամանակից յետոյ եկաւ Ռամազանը և ասաց, որ Երևանին ինչպէս հաւ մըթեցին, բայց թէ այս գիշեր դիակը կը մնայ այս տեղ: Երբոր մարմինը դուրս տարան ննջարանից, Սմբատ Մուշեղեանը պահանջեց նորանից, Աննայից, խոստացած փողերը և նա տուեց նորան 250 ռուբլի: Միւս օր երեքշաբթի. երբոր ճրագները վառեցին, փեղաբալայ Ռամազանը ասաց, որ Ռամազանը ջրհորի հետ եկել է դիակը տանելու. նա, Աննան ասաց թող տանեն, բայց ինքը չը դուրս եկաւ: Երբոր դիակը դուրս տարան, նա վճարեց Սմբատ Մուշեղեանին և մնացեալ 250 ռուբլին: Նա ինքը չէ տեսել, թէ ով սպանեց նորա մարդուն միայն թէ փաղաբալայ Ռամազան ասաց նորան, որ Սմբատ Մուշեղեանը բռնել էր Երևանի բողաղից, իսկ ջրհորը խըփում էր նորա կուրծքին և որովայնին:

Այսպէս Աննայ Մելիքեանի խօսքերով նորա մարդու սպանելու մասնակից էին Սմբատ Մուշեղեանը, փեղաբալայ Ռամազանը և մի անյայտ ջրհոր, որ չը գտնուեցաւ: Բացի սորանից Յովհաննէս Զաքարեանը, յայտնեց, որ սեպտեմբերի 28 երեքշաբթի օրը, գիշերում նա անց էր կենում Երևանի տան մօտով և փողոցների լապտերների լուսում տեսաւ, ինչպէս Սմբատ Մուշեղեանը այդ տանից մի ձի դուրս բերեց, որի վերայ երկու այլ անձինք դրեցին մի մեծ տոպրակով բռն: Այդ բեռը Մուշեղեանը տարաւ մի ձիաւորի հետ: Այս բոլոր պատմած հանգամանքների հիման վերայ Աննայ Մելիքեանը, Սմբատ Մելիքեանը և փեղաբալայ Ռամազանը յանձնուեցան Երևանու Օկրուժնոյ Սուդի դատաստանին:

Դատաստանի օրը գործի հանգամանքները փոփոխուեցան, որովհետեւ Աննայ Մելիքեանը յայտնեց, թէ նա ի զուր անգն էր մեղադրում Սմբատ Մուշեղեանին իւր մարդու սպանելում, սա բոլորովին մեղաւոր չէ: Իւր մարդուն սպանեցին մի քանի անյայտ մարդիկ, որոնք սպանելու օրը երեկոյեան խօսակցութիւն ունեցան փեղաբալայ Ռամազանի հետ, յետոյ փակեցին իւրեան սենեակում, սպանեցին իւր մարդուն և ապա հրամայեցին չը յայտնել այդ բանը ոչ ոքին: Նա, Աննան, ոչ ոքի էլ չը յայտնեց իւր մարդու սպանելը, որովհետեւ նա վատ յարաբերութիւններ ունէր մարդու հետ և մինչև անգամ ուրախ էր, որ կարողացաւ ազատուել իւր անաւանի մարդուց: Բացի սորանից վկաներից Բունեանեանը, ինչպէս յայտնեց դատաստանի օրը, որ այն չորս անձանց, որոնք նա տեսաւ Երևանի սպանելու օրը նորա տանից դուրս գալիս, նա ոչ ոքին չը ճանաչեց, և եթէ քննութեան ժամանակը յայտնեց, որ ճանաչեց Սմբատ Մուշեղեանին, միայն այն պատճառով, որ այդ բանը նորանից խնդրեց խաչատուր Մուշեղ-

եանը: Վկայ Զաքարեանը նմանապէս յայտնեց, որ նորա առաջուց ըսածը, թէ նա գիշերով պատահեց Երևանի տան մօտ Մուշեղեանին, որ տանից դուրս բերեց մի բռն, որ և դուրս ձիու վերայ, սուտ է և նա ոչ ոքին չէ տեսել:

Երևանու Օկրուժնոյ Սուդի դատաւոր Կոլլեկտի Ռեզիստրատոր Սմբատ Մուշեղեանը, Աննայ Մելիքեանը և փեղաբալայ Ռամազանը մեղաւոր են Երևանի Մելիքեանի սպանելումը, և վճեց երեքին էլ զրկել իւրեանց բոլոր իրաւունքներից և ուղարկել Սիբիրիա, Սմբատ Մուշեղեանին 10 տարով բանտելու բանտերում, Աննայ Մելիքեանին 10 տարով հանքերում, իսկ փեղաբալայ Ռամազանին 8 տարով բանտերում բանտելու, և ապա այս ժամանակը լրանալուց յետոյ երեքին էլ բեռնակցեց Սիբիրիայում:

Դատաստանի այս վճռից Երևանու Օկրուժնոյ Սուդի Պրոկուրորը մնաց անբաւական և բողոք տուեց Թիֆլիսի Դատաստանական Պալատը, որի մէջ խնդրում է, որ Աննայ Մելիքեանը և Սմբատ Մուշեղեան նմանապէս մնացին անբաւական այդ վճռով իւրեանց վերաբերութեամբ և միևնոյն Պալատը տուեցին իւրեանց բողոքները, որոնց մէջ Աննայ Մելիքեանը խնդրում է իւրեան պատիժը թեթեւացնել, իսկ Սմբատ Մուշեղեանը խնդրում է իւրեան բողոքովին արդարացնել:

Թիֆլիսի Դատաստանական Պալատում Պրոկուրորը ընկեր Պ. Բալաշինը իւր ճառի մէջ ապացուցանում էր, որ Երևանու Պրոկուրորի բողոքը Աննայ Մելիքեանի վերաբերութեամբ բողոքովին ուղղի է և խնդրում էր նորա պատիժը աւելացնել. իսկ Սմբատ Մուշեղեանի վերաբերութեամբ Պ. Բալանդինը կարծում էր, որ Երևանու Օկրուժնոյ Սուդի վճիռը բողոքովին արդար է, և խնդրում է այդ վճիռը հաստատել:

Աննայ Մելիքեանի պաշտպան Պ. Երեցիկոսեանը Աննայ Մելիքեանի յարաբերութիւնը մէկ կողմից դէպի Երևանի Մելիքեանը և միւս կողմից դէպի Սմբատ Մուշեղեանի և փեղաբալայ Ռամազանը ներկայացնելուց յետոյ դարձաւ դէպի Երևանու Օկրուժնոյ Սուդի Պրոկուրորի բողոքը, և ապացուցանում էր, որ այն հանգամանքները, որ ներկայացնում է Պրոկուրորը Աննայ Մելիքեանի դէմ, այն է նորա խոստովանելն իւր մարդու սպանելը իմանալը, Մելիքեանի յօգուտ են և ոչ հակառակ: Մելիքեանի ասածիցն երևում է, որ առաջին անգամ Երևանին սպանելու միտքը ծագեցաւ ոչ թէ նորա մէջ, այլ Սմբատ Մուշեղեանի և փեղաբալայ Ռամազանի մէջ, ուրեմն Աննայ Մելիքեանը չէ կարող այս գործում համարուել գլխաւոր ներգործող անձն, և այդ պատճառով էլ խնդրում էր Պրոկուրորի բողոքը թողնել առանց ուշադրութեան: Վերջը դառնալով դէպի Աննայ Մելիքեանի Պալատը ներկայացրած բողոքը, Պ. պաշտպանը ապացուցանում էր այդ բողոքի ճշտութիւնը, խնդրելով թեթեւացնել Մելիքեանին նշանակած պատիժը:

(Կարոնակի)
(Մէլք)